



NORPANBONGAUS

TIETOVISA



Tietovisa

Saimaannorppa on Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäs samaan tapaan kuin esimerkiksi Australiassa asuvat kengurut.

Norppa on erittäin uhanalainen, sillä niitä on jäljellä vain hieman yli 300 yksilöä. Kalaverkot ja löysänieluiset katiskat sekä vähälumiset talvet ovat suurin uhka norpille ja niiden poikasille, eli kuuteille.

Katso dokumentti ja vastaa monivalintakysymyksiin.

Lisätietoja norpasta voit etsiä esimerkiksi Hito hyvät uutiset -sivuston artikkelista osoitteesta: <http://www.hitohyva.fi/norppapora-ja-15-muuta-jannittavan-kiinnostavaa-tietoa-saimaannorpasta-2/>

Bongaa Norpanbongaus-dokumenttielokuvasta vastauksia esitettyihin väitteisiin.



1) Norppabongarit nostavat purjeet Lappeenrannassa ja lähtevät seilaamaan kohti Suur-Saimaata. Miksi saimaannorppa asuu Saimaassa?

- a) Jääkauden loputtua alkoi maanpinta nousta, jonka vuoksi Saimaa eriytyi Jäämerestä ja Saimaalle jäänyt hyljepopulaatio alkoi eriytyä omaksi alalajikseen.
- b) Kaksi orpoa hyljettä suunnisti pohjoisnavalta etelään löytääkseen itselleen lämpimämmän kotiseudun.
- c) Norppia tuotiin Särkänniemen eläinpuistoon delfiinien kaveriksi Kaukoidästä, mutta kuljetusrekka kaatui ja norpat pääsivät luikkimaan Saimaan aaltoihin ja perustivat oman norppajengin järvelle.
- d) Ylälajike "hylje" oli varattu Itämeressä asuville norpille ja saimaannorppien täytyi keksiä jotain muuta.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

2) Norppabongarit yrittävät kovasti nähdä norpan veden pinnalla, mutta se on vaikeaa, sillä norpat elävän pääasiassa sukelluksissa. Kuinka pitkään norppa pystyy pidättämään hengitystään?

- a) Pari minuuttia, eli saman verran kuin hyväkeuhkoinen ihminen
- b) Noin kaksikymmentä minuuttia, eli muutaman sukelluksen verran
- c) Noin kaksi tuntia - norppa on asunut vedessä niin pitkään, että se elää lähes kuin kala
- d) Kaksitoista tuntia, eli norppa käy pinnalla vain pari kertaa vuorokaudessa

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

3) Vaikka bongarit ovat liikkeellä kesällä, pohtivat he myös norppien eloa talviolosuhteissa. Miten norppa pääsee jään päälle hengittämään talvisaikaan?

- a) Norpalla on niin vahvat kynnet räpylöissään, että se poraa itsensä jään läpi.
- b) Se hengittää ihollaan.
- c) Se nukkuu horroksessa läpi talven, joten norppa ei tarvitse raitista ilmaa talvella.
- d) Norppa rantautuu talveksi



4) Dokumentissa bongajaat lukevat purjehdusmatkalla tietokirjoja norpista. Niistä selviää muun muassa norppien tarvitseman ruoan määrä. Kuinka paljon norppa keskimäärin syö?

- a) Kilon päivässä eli noin 365 kiloa vuodessa
- b) Noin kaksi kiloa päivässä eli noin 730 kiloa vuodessa
- c) Vajaat kolme kiloa päivässä eli noin 1000 kiloa vuodessa
- d) Seitsemän kiloa päivässä eli noin 2500 kiloa vuodessa

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

**5) Norppabongarit ovat liikkeellä aurinkoisena päivänä.
Minkälaisissa olosuhteissa norppaa on otollisinta bongata?**

- a) Kiikaroimalla syksyisessä sateessa
- b) Tarkkailemalla korkeita kallioita pakkaspäivinä
- c) Seuraamalla moottoriveneiden jälkiaaltoja keskikesällä
- d) Tähytämällä loppukeväästä isoja rantakiviä

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

6) Norppabongarit toivovat norpan saapuvan heidän luokseen, mutta asetelma on hyvin vaikea. Saimaannorppa nimittäin pelkää ihmistä. Vai pelkääkö?

- a) Ei välttämättä pelkää avovesiaikaan vedessä ollessaan, se on utelias ja tarkkailee ihmisten toimia vedestä
- b) Ei pelkää, sillä se näkee ihmisen saaliina - norppa on petoeläin
- c) Pelkää, sillä ihmisen puheääni sattuu norppaa korviin
- d) Pelkää, koska ihminen vie norpan ravinnon.



7) Norpanbongaajien purjevene viistelee rantakiviä keskikesäiseen aikaan. Norppa on kuitenkin todennäköisesti helpointa bongata touko-kesäkuun vaihteen aikaan. Miksi?

- a) Pitkän talven jälkeen norpatkin haluavat lähteä vähän radalle katsastamaan meininkiä
- b) Niillä on silloin karvanvaihtoaika, ja hankaavat itseään kiveä vasten.
- c) Alkukesästä ei vielä hikoiluta paksun rasvakerroksen alla.
- d) Silloin kalat ovat aktiivisimmillaan.



8) Norpanbongaaja Muukkonen heiluttelee keppeä rantavedessä ja uskoo näin saavansa norpan huomion. Miten norppa suunnistaa saalistamaan kalaparvien luo?

- a) Sen kyljessä on tuntoviiva, jonka avulla norppa saa sähköiskunomaisia vinkkejä kalojen liikkeistä
- b) Norppa äänтелеe niin korkeilla ääniaalloilla, että sen räjäisy toimii lepakkojen tapaan kaikuluotaimena
- c) Norpan viikset ovat äärimmäisen herkät, ja se aistii niillä veden ja kalojen liikkeitä
- d) Norpat liikkuvat laumana ja lähettävät tunnustelijoita etsimään isoja kalaparvia.



9) Norpanbongaaja Koskinen esittelee dokumentissa hienon makkaraongen. Miksi norppa ei tarttunut herkulliseen syöttiin?

- a) Se on kasvissyöjä
- b) Se on kalansyöjä
- c) Makkara ei ole riittävän laadukasta ravintoa
- d) Norppa ei ehtinyt paikalle



10) Dokumentin lopulla lappeenrantalaislähtöinen artisti J. Kiesi esittää laulun "*Ei turhaan kuutteja kuuttien taivaaseen.*" Miksi verkkokalastuksen rajoitukset ovat tärkeitä noudattaa?

- a) Kuutit eivät osaa väistää verkkoa ja saattavat sotkeutua niihin ja hukkaa
- b) Kuutit saattavat syödä kaloja verkosta ja jäädä jumiin verkkoihin ja hukkaa
- c) Lain mukaan rajoituksia on noudatettava
- d) Jos kuutit kuolevat verkkoihin, ei kanta pääse kasvamaan ja norpat saattavat kuolla sukupuuttoon.



OIKEAT VASTAUKSET



1) Norppabongarit nostavat purjeet Lappeenrannassa ja lähtevät seilaamaan kohti Suur-Saimaata. Miksi saimaannorppa asuu Saimaassa?

- a) Jääkauden loputtua alkoi maanpinta nousta, jonka vuoksi Saimaa eriytyi Jäämerestä ja Saimaalle jäänyt hyljepopulaatio alkoi eriytyä omaksi alalajikseen.
- b) Kaksi orpoa hyljettä suunnisti pohjoisnavalta etelään löytääkseen itselleen lämpimämmän kotiseudun.
- c) Norppia tuotiin Särkänniemen eläinpuistoon delfiinien kaveriksi Kaukoidästä, mutta kuljetusrekka kaatui ja norpat pääsivät luikkimaan Saimaan aaltoihin ja perustivat oman norppajengin järvelle.
- d) Ylälajike "hylje" oli varattu Itämeressä asuville norpille ja saimaannorppien täytyi keksiä jotain muuta.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

1) Norppabongarit nostavat purjeet Lappeenrannassa ja lähtevät seilaamaan kohti Suur-Saimaata. Miksi saimaannorppa asuu Saimaassa?

- a) Jääkauden loputtua alkoi maanpinta nousta, jonka vuoksi Saimaa eriytyi Jäämerestä ja Saimaalle jäänyt hyljepopulaatio alkoi eriytyä omaksi alalajikseen.
- b) Kaksi orpoa hyljettä suunnisti pohjoisnavalta etelään löytääkseen itselleen lämpimämmän kotiseudun.
- c) Norppia tuotiin Särkänniemen eläinpuistoon delfiinien kaveriksi Kaukoidästä, mutta kuljetusrekka kaatui ja norpat pääsivät luikkimaan Saimaan aaltoihin ja perustivat oman norppajengin järvelle.
- d) Ylälajike "hylje" oli varattu Itämeressä asuville norpille ja saimaannorppien täytyi keksiä jotain muuta.

NORPANBONGAUS

TIEOVISA

Lisätietoa

Saimaannorpan lisäksi järvinorppia asuu Venäjän ja Pohjois-Amerikan järvissä. Itämerennorppa on saimaannorpan serkku. Nimensä mukaisesti Itämerellä asuva itämerennorppa viihtyy luodoilla ja rakentaa pesänsä ahtojäihin. Saimaannorppa on vuosituhansien aikana eriytynyt ja oppinut elämään järvessä: saimaannorppa pystyy esimerkiksi tekemään pesänsä lumihankeen.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

2) Norppabongarit yrittävät kovasti nähdä norpan veden pinnalla, mutta se on vaikeaa, sillä norpat elävän pääasiassa sukelluksissa. Kuinka pitkään norppa pystyy pidättämään hengitystään?

- a) Pari minuuttia, eli saman verran kuin hyväkeuhkoinen ihminen
- b) Noin kaksikymmentä minuuttia, eli muutaman sukelluksen verran
- c) Noin kaksi tuntia - norppa on asunut vedessä niin pitkään, että se elää lähes kuin kala
- d) Kaksitoista tuntia, eli norppa käy pinnalla vain pari kertaa vuorokaudessa

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

2) Norppabongarit yrittävät kovasti nähdä norpan veden pinnalla, mutta se on vaikeaa, sillä norpat elävän pääasiassa sukelluksissa. Kuinka pitkään norppa pystyy pidättämään hengitystään?

- a) Pari minuuttia, eli saman verran kuin hyväkeuhkoinen ihminen
- b) Noin kaksikymmentä minuuttia, eli muutaman sukelluksen verran**
- c) Noin kaksi tuntia - norppa on asunut vedessä niin pitkään, että se elää lähes kuin kala
- d) Kaksitoista tuntia, eli norppa käy pinnalla vain pari kertaa vuorokaudessa

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

Lisätietoa

Norpat voivat pysytellä veden alla noin 20 minuuttia kerrallaan.
Norpat nukkuvat veden alla, mutta unissaankin ne etsiytyvät pintaan hengittämään.
Norppien voi sanoa siis uivan unissaan.

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

3) Vaikka bongarit ovat liikkeellä kesällä, pohtivat he myös norppien eloa talviolosuhteissa. Miten norppa pääsee jään päälle hengittämään talvisaikaan?

- a) Norpalla on niin vahvat kynnet räpylöissään, että se poraa itsensä jään läpi.
- b) Se hengittää ihollaan.
- c) Se nukkuu horroksessa läpi talven, joten norppa ei tarvitse raitista ilmaa talvella.
- d) Norppa rantautuu talveksi

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

3) Vaikka bongarit ovat liikkeellä kesällä, pohtivat he myös norppien eloa talviolosuhteissa. Miten norppa pääsee jään päälle hengittämään talvisaikaan?

- a) Norpalla on niin vahvat kynnet räpylöissään, että se poraa itsensä jään läpi.
- b) Se hengittää ihollaan.
- c) Se nukkuu horroksessa läpi talven, joten norppa ei tarvitse raitista ilmaa talvella.
- d) Norppa rantautuu talveksi

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

Lisätietoa

Norppa pystyy pyörittämään itseään takaräpylöiden avulla eläväksi poraksi, jolloin se pääsee paksunkin jään läpi vahvojen eturäpylöiden kynsien avulla. Talvisaikaan norppa pitää yllä hengitysavantoverkostoa, jotta se ei ole vain yhden tai kahden avannon varassa.



4) Dokumentissa bongajaat lukevat purjehdusmatkalla tietokirjoja norpista. Niistä selviää muun muassa norppien tarvitseman ruoan määrä. Kuinka paljon norppa keskimäärin syö?

- a) Kilon päivässä eli noin 365 kiloa vuodessa
- b) Noin kaksi kiloa päivässä eli noin 730 kiloa vuodessa
- c) Vajaat kolme kiloa päivässä eli noin 1000 kiloa vuodessa
- d) Seitsemän kiloa päivässä eli noin 2500 kiloa vuodessa

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

4) Dokumentissa bongajaat lukevat purjehdusmatkalla tietokirjoja norpista. Niistä selviää muun muassa norppien tarvitseman ruoan määrä. Kuinka paljon norppa keskimäärin syö?

- a) Kilon päivässä eli noin 365 kiloa vuodessa
- b) Noin kaksi kiloa päivässä eli noin 730 kiloa vuodessa
- c) Vajaat kolme kiloa päivässä eli noin 1000 kiloa vuodessa**
- d) Seitsemän kiloa päivässä eli noin 2500 kiloa vuodessa

NORPANBONGAUS

TIEOVISA

Lisätietoa

Norpat syövät paljon kalaa pitääkseen huolta rasvavarannoistaan talvea varten.
Norpan pääasiallista ravintoa ovat särjet, ahvenet, muikut ja kuoret.

Norppa syö epätasaisesti vuodenajan mukaan. Kesällä se lähestulkoon paastoo, mutta syksyllä tankkaa kunnolla, jotta traanikerros vahvistuu talvea varten.
Keskimäärin se syö noin 1000 kiloa vuodessa.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

**5) Norppabongarit ovat liikkeellä aurinkoisena päivänä.
Minkälaisissa olosuhteissa norppaa on otollisinta bongata?**

- a) Kiikaroimalla syksyisessä sateessa
- b) Tarkkailemalla korkeita kallioita pakkaspäivinä
- c) Seuraamalla moottoriveneiden jälkiaaltoja keskikesällä
- d) Tähytämällä loppukeväästä isoja rantakiviä

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

**5) Norppabongarit ovat liikkeellä aurinkoisena päivänä.
Minkälaisissa olosuhteissa norppaa on otollisinta bongata?**

- a) Kiikaroimalla syksyisessä sateessa
- b) Tarkkailemalla korkeita kallioita pakkaspäivinä
- c) Seuraamalla moottoriveneiden jälkiaaltoja keskikesällä
- d) Tähystämällä loppukeväästä isoja rantakiviä

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

Lisätietoa

Saimaannorppa on reviiriuskollinen ja erakkomainen nisäkäs - se ei viihdy laumassa toisin kuin monet muut hylkeet. Sillä on siis vuodesta toiseen sama lepokivi. Lepokiven pitää olla tasainen ja siitä täytyy olla hyvä näkyvyys ympärilleen.

Myös pakoreitin täytyy olla kunnossa rannasta poispäin. Siksi norppa makaa kivillä niin, että sen kasvot ovat selälle päin ja takaräpylän rantaan päin.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

6) Norppabongarit toivovat norpan saapuvan heidän luokseen, mutta asetelma on hyvin vaikea. Saimaannorppa nimittäin pelkää ihmistä. Vai pelkääkö?

- a) Ei välttämättä pelkää avovesiaikaan vedessä ollessaan, se on utelias ja tarkkailee ihmisten toimia vedestä
- b) Ei pelkää, sillä se näkee ihmisen saaliina - norppa on petoeläin
- c) Pelkää, sillä ihmisen puheääni sattuu norppaa korviin
- d) Pelkää, koska ihminen vie norpan ravinnon.

NORPPANBONGAUS

TIETOVISA

6) Norppabongarit toivovat norpan saapuvan heidän luokseen, mutta asetelma on hyvin vaikea. Saimaannorppa nimittäin pelkää ihmistä. Vai pelkääkö?

- a) Ei välttämättä pelkää avovesiaikaan vedessä ollessaan, se on utelias ja tarkkailee ihmisten toimia vedestä
- b) Ei pelkää, sillä se näkee ihmisen saaliina - norppa on petoeläin
- c) Pelkää, sillä ihmisen puheääni sattuu norppaa korviin
- d) Pelkää, koska ihminen vie norpan ravinnon.

NORPANBONGAUS

TIEOVISA

Lisätietoa

Norppa ei aina pelkää ihmistä, vaan on utelias eläin. Toisaalta pesimäkaudella ja karvanvaihtoaikaan kivillä loikoillessaan norppa on varovainen, vedessä ollessaan se tuntee olonsa turvatummaksiksi. Yksilöllisiä erojakin on, toiset norpat ovat rohkeampia kuin toiset.

Vaikka ihminen ei välttämättä aiheuta suoraa uhkaa norpalle, ovat ihmisen toimet suurin uhka norpalle. Ihmisten vääriin paikkoihin laskemat kalaverkot sekä leveä- ja löysänieluiset katiskat uhkaavat norppaa. Norppa saattaa seurata veneitä pitkiäkin aikoja lähellä vedenpintaa.



7) Norpanbongaajien purjevene viistelee rantakiviä keskikesäiseen aikaan. Norppa on kuitenkin todennäköisesti helpointa bongata touko-kesäkuun vaihteen aikaan. Miksi?

- a) Pitkän talven jälkeen norpatkin haluavat lähteä vähän radalle katsastamaan meininkiä
- b) Niillä on silloin karvanvaihtoaika, ja hankaavat itseään kiveä vasten.
- c) Alkukesästä ei vielä hikoiluta paksun rasvakerroksen alla.
- d) Silloin kalat ovat aktiivisimmillaan.



7) Norpanbongaajien purjevene viistelee rantakiviä keskikesäiseen aikaan. Norppa on kuitenkin todennäköisesti helpointa bongata touko-kesäkuun vaihteen aikaan. Miksi?

- a) Pitkän talven jälkeen norpatkin haluavat lähteä vähän radalle katsastamaan meininkiä
- b) Niillä on silloin karvanvaihto aika, ja hankaavat itseään kiveä vasten.**
- c) Alkukesästä ei vielä hikoiluta paksun rasvakerroksen alla.
- d) Silloin kalat ovat aktiivisimmillaan.

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

Lisätietoa

Norpat ovat paikkauskollisia, joten saman norpan voi tavata samalta lepokiveltä vuosien saatossa monta kertaa. Varsinkin vanhat norpat viihtyvät reviirillään, nuoremmat saattavat etsiä paikkaansa laajoiltakin alueilta.



8) Norpanbongaaja Muukkonen heiluttelee keppeä rantavedessä ja uskoo näin saavansa norpan huomion. Miten norppa suunnistaa saalistamaan kalaparvien luo?

- a) Sen kyljessä on tuntoviiva, jonka avulla norppa saa sähköiskunomaisia vinkkejä kalojen liikkeistä
- b) Norppa äänтелеe niin korkeilla ääniaalloilla, että sen räjäisy toimii lepakkojen tapaan kaikuluotaimena
- c) Norpan viikset ovat äärimmäisen herkät, ja se aistii niillä veden ja kalojen liikkeitä
- d) Norpat liikkuvat laumana ja lähettävät tunnustelijoita etsimään isoja kalaparvia.

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

8) Norpanbongaja Muukkonen heiluttelee keppeä rantavedessä ja uskoo näin saavansa norpan huomion. Miten norppa suunnistaa saalistamaan kalaparvien luo?

- a) Sen kyljessä on tuntoviiva, jonka avulla norppa saa sähköiskunomaisia vinkkejä kalojen liikkeistä
- b) Norppa äänтелеe niin korkeilla ääniaalloilla, että sen räkäisy toimii lepakkojen tapaan kaikuluotaimena
- c) Norpan viikset ovat äärimmäisen herkät, ja se aistii niillä veden ja kalojen liikkeitä**
- d) Norpat liikkuvat laumana ja lähettävät tunnustelijoita etsimään isoja kalaparvia.

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

Lisätietoa

Norpan viikset ovat todella herkät. Sateella ne menevät veden pinnan alle nukkumaan, sillä viiksiin osuvat sadepisarat ärsyttävät norppia. Jos norppa ei ole varma mitä tapahtuu, se saattaa painaa viiksensä vedenpintaa vasten "kuunnellakseen" viiksillään, mitä ympärillä tapahtuu.



9) Norpanbongaaja Koskinen esittelee dokumentissa hienon makkaraongen. Miksi norppa ei tarttunut herkulliseen syöttiin?

- a) Se on kasvissyöjä
- b) Se on kalansyöjä
- c) Makkara ei ole riittävän laadukasta ravintoa
- d) Norppa ei ehtinyt paikalle

NORPANBONGAUS

TIETOVISA

9) Norpanbongaaja Koskinen esittelee dokumentissa hienon makkaraongen. Miksi norppa ei tarttunut herkulliseen syöttiin?

- a) Se on kasvissyöjä
- b) Se on kalansyöjä**
- c) Makkara ei ole riittävän laadukasta ravintoa
- d) Norppa ei ehtinyt paikalle

NORPANBONGAUS

TIEOVISA

Lisätietoa

Norppa on petoeläin, mutta se on erikoistunut kalaravintoon ja kaloissakin vain pikkukalaan, jota se voi niellä kokonaisena. Näihin kuuluvat kiiski, kuore, ahven, muikku ja särki. Norpan ruokaympyrä on siis hyvin yksipuolinen.

Kesäaikaan norppa syö ylipäänsä vähemmän kuin syksyllä ja talvella. Loppuvuodesta norppa rakentaa itselleen traanikerrosta eli ikään kuin makuupussia ympärilleen.



10) Dokumentin lopulla lappeenrantalaislähtöinen artisti J. Kiesi esittää laulun "*Ei turhaan kuutteja kuuttien taivaaseen.*" Miksi verkkokalastuksen rajoitukset ovat tärkeitä noudattaa?

- a) Kuutit eivät osaa väistää verkkoa ja saattavat sotkeutua niihin ja hukkaa
- b) Kuutit saattavat syödä kaloja verkosta ja jäädä jumiin verkkoihin ja hukkaa
- c) Lain mukaan rajoituksia on noudatettava
- d) Jos kuutit kuolevat verkkoihin, ei kanta pääse kasvamaan ja norpat saattavat kuolla sukupuuttoon.

10) Dokumentin lopulla lappeenrantalaislähtöinen artisti J. Kiesi esittää laulun "*Ei turhaan kuutteja kuuttien taivaaseen.*" Miksi verkkokalastuksen rajoitukset ovat tärkeitä noudattaa?

- a) Kuutit eivät osaa väistää verkkoa ja saattavat sotkeutua niihin ja hukkuu
- b) Kuutit saattavat syödä kaloja verkosta ja jäädä jumiin verkkoihin ja hukkuu
- c) Lain mukaan rajoituksia on noudatettava
- d) Jos kuutit kuolevat verkkoihin, ei kanta pääse kasvamaan ja norpat saattavat kuolla sukupuuttoon.



Lisätietoa

Kaikki vaihtoehdot ovat oikeita vastauksia.
Kuuttien suojeleminen on tärkeää saimaannorppakannan kasvamisen ja menestymisen kannalta.



NORPANBONGAUS

TIETOVISA